

Kraków
ul. św. Marka 10

**kościół pw.
św. Marka Ewangelisty**

Opis kościoła:

Jacek i Maria Łempiccy, *Święci w Polsce i ich kult w świetle historii*, Kraków 2008, str. 112, 293, 414.

więcej:

Dorota – http://sancti_in_polonia.wietrzykowski.net/2d.html

Michał Giedroyć – http://sancti_in_polonia.wietrzykowski.net/2m.html

Zofia – http://sancti_in_polonia.wietrzykowski.net/2z.html

1. Krzyż w niszy główny.

2. Obraz Chrystusa z Matką Maryją, z XVIII w. w niszy głównej.

3. Obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem Jezus, w niszy głównej.

4. Obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem Jezus, w niszy głównej, z XVIII w. w niszy głównej.

5. Obraz z około 1824 roku, przedstawiający św. Michała z aniołami, w niszy głównej.

6. Rzeźba Michała Anioła, w niszy głównej, z 1780 roku.

ZABYTKI KOŚCIOŁA ŚW. MARKA

7. Widok wnętrza kościoła z strony drzwi wejściowych.

8. Obraz Kapłanów w szatach, z XVIII w. w niszy głównej.

9. Rzeźbiona pręta 17. października.

10. Obraz Anioła Michała z 1780 roku, z aniołami w niszy głównej.

11. Obraz św. Józefa z Dzieciątkiem Jezus, z 1780 roku, w niszy głównej.

12. Obraz Chrystusa z 1780 roku, w niszy głównej.

13. Obraz św. Karola, z 1780 roku, w niszy głównej.

14. Obraz św. Michała z 1780 roku, w niszy głównej.

15. Obraz Chrystusa z 1780 roku, w niszy głównej.

16. Obraz św. Karola, z 1780 roku, w niszy głównej.

17. Obraz św. Józefa z 1780 roku, w niszy głównej.

18. Obraz św. Michała z 1780 roku, w niszy głównej.

19. Obraz św. Karola, z 1780 roku, w niszy głównej.

20. Obraz św. Michała z 1780 roku, w niszy głównej.

21. Obraz św. Karola, z 1780 roku, w niszy głównej.

22. Widok wnętrza kościoła z strony drzwi wejściowych.

23. Obraz św. Michała z 1780 roku, w niszy głównej.

Więcej zdjęć na stronie internetowej: www.swietymarek.pl

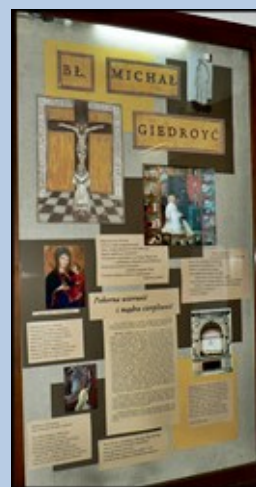
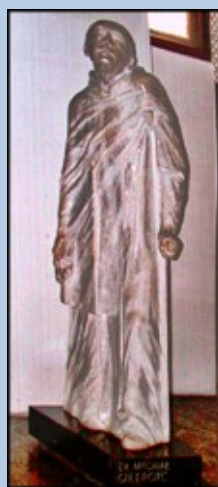
Kościół z XIII i XV w., został przebudowany w XVII w. Od XIII wieku do początku XIX, był związany z Zakonem Kanoników Regularnych od Pokuty, zwanych markami.

W ołtarzu bocznym z XVIII w. antependium z obrazem św. Doroty, malowanym na desce. W innym ołtarzu bocznym zestawianym z elementów z wieków XVIII-XIX i z posągami świętych, w dolnej kondygnacji znajduje się obraz Apoteoza św. Doroty, sygn. (Teodor Baltazar Stachowicz) 1849 r. W kościele jest tryptyk z 1520-40, prze-malowany w 4 ćw. XVI w., na awersach skrzydeł postacie świętych, wśród których jest św. Dorota. Jest także obraz św. Doroty, z pocz. w. XVIII, zapewne pochodzący z ołtarza. Relikwiarz św. Doroty, w kształcie sześciobocznej puszkę, klasycystyczny z 1810 r.

O dawnym kulcie św. Doroty pisze P.H. Pruszc: *„Jest w tymże kościele głowa całozupełna św. Doroty, Panny i Męczenniczki, także i ołtarz przy którym do tej Panny, matrony w potrzebie o pomoc się uciekają i pociechy wszelkiej i ratunku doznają”*.

Kult ten trwa do dziś. W każdą trzecią niedzielę miesiąca jest odprawiana Msza św., po której odbywa się błogosławieństwo relikwiami św. Doroty. Uroczystość ta jest szczególnie przeznaczona dla kobiet oczekujących dziecka.

W ołtarzu głównym z początku XVII wieku znajduje się Krucyfiks z drugiej połowy XVII wieku., tło z widokiem Jerozolimy z blachy srebrnej z czwartej ćwierci XVIII w. Według legendy z tego krzyża miał przemówić Pan Jezus do Michała Giedroycia (miał to być inny krzyż, Michał Giedroyc żył w XV wieku). W kościele znajduje się nagrobek bł. Michała Giedroycia z początku XVII w. W ołtarzu bocznym jest Jego obraz z początku XVII w. W kaplicy urządzona jest wystawa, pokazująca życie Mi-chała Giedroycia.

Świętość Michała Giedroycia była tak niezwykła, a opinie o świątobliwym jego życiu tak ustalone wśród ludzi, że zaraz po śmierci ludzie zaczęli się do niego modlić i wzywać jego wstawiennictwa u Boga. W związku z tym licznie odwiedzano jego grób. Świadczą o tym zapisy cudów działanych dzięki jego wstawiennictwu u Boga. Świadectwem łask były również tabliczki wotywno zawieszane od dnia pogrzebu nad grobem Michała.

W latach 1521 - 1615 zapisano 18 cudów. Oto niektóre z nich:

- Człowiek chromy od urodzenia przywiedziony do grobu zdrowie nóg odzyskał.
- Anna, mieszcza krakowska w roku 1521 martwe dziecko urodziła. Sama z bólu zemdląca. Ukazał się jej Błogosławiony w białym habicie, zachęcił by z dzieckiem przysłała do jego grobu. Na jego grobie dziecko ożyło i sama wnet wyzdrowiała.
- W roku 1522 utonął w Spytkowicach chłopiec, lat 12. Rodzice znaleźli go dopiero trzeciego dnia. Ofiarowali go do grobu Błogosławionego i tam ożył.

A oto napis łaciński umieszczony na nagrobku Michała Giedroycia:

Szczęśliwy grobie, któryś okrył święte ciało,
Gdzie bł. Michał leży jeszcze cało
Ten to dróg Chrystusowych często naśladował
W Bożym przykazaniu wiernie się sprawował.
Za jego prośbą ślepi wzrok przejrzysty mieli,
Chromi chód, zdrowi, ci co w chorobie leżeli.
A jako będąc żywy, cudów czynił siła,
Tak po śmierci moc Boska więcej dozwoliła.
Ojczy Michale pojrzyj na nas z nieba
Ratuj swych i tych, których ratować potrzeba.

Pruszcz tak opisuje kościół św. Marka:

„Są też w tym kościele obrazy, osobliwie Krucyfiks, który rozmawiał częstokroć z bł. Michałem tegoż Zakonu zakonnikiem, także obraz drugi przy ścianie Panny Maryi, który wielkimi cudami słynie. Odpoczywa w tymże kościele ciało bł. Michała Giedroica księcia litewskiego, brata tegoż Zakonu. Przy tym ciele i grobie bł. Michała Giedroica tysiącnie, jak za żywota tak i po śmierci, łaskawy Bóg przez zasługi tegoż bł. Michała z ufnością się uciekającym ludziom, łaski świadczy. Tu roku 1536 dnia 1 października imć pan Michał Garwaski, kapitan na ten czas pod dragonią Buławy Polnej, przybył i pod przysięgą w konsystorzu krakowskim wypełnionym zeznał jako w potyczce od wojska rosyjskiego zabrany, aż na stolicę prowadzony był. W tej niedoli bł. Michała Giedroica uciekwszy się, codziennie pięć pacierzy z nabożeństwem mawiał, nie bez skutku jednak prośby swojej, kiedy zaś wiekowladana tego Patrona protekcja dziwnym sposobem z niewoli uszedł, i tu przyszedłszy, bł. Michałowi podziękowawszy, nam oznajmił”.

W podtrzymaniu pamięci Michała Giedroycia wielką rolę odgrywały w XVI i XVII wiekach jego życiorysy. W tymże czasie zaczęto też organizować w rocznicę śmierci uroczyste nabożeństwa. Najstarsze teksty modlitw ku Jego czci pochodzą z pierwszych lat XVI wieku. W XVIII wieku powstała koronka: *„Koronka krótkiego i pokornego nabożeństwa na chwałę Troyce Przenajświętszej za łaski, dary i cuda liczne udzielone*

bł. Michałowi Giedroicowi zakonnemu bratu Kanoników Regularnych Błogosławionych Męczenników od Pokuty w Krakowie św. Marka Ewangelisty z życia jego zebrane i do druku podane”.

Imię bł. brata Michała umieszczano w kalendarzach obok św. Floriana.

Uroczyscie obchodzono 500 rocznicę Jego śmierci. W procesji z Wawelu na Skałkę, obok relikwii świętych Wojciecha i Stanisława, niesiono relikwie Michała Giedroycia. Papież Jan Paweł II w liście przesłanym z tej okazji pisał: „*W sposób szczególny zachęcam, aby przy tym grobie modlili się ci, którzy dostąpili przywileju posługiwania świętej liturgii w rozmaitych warstwach. Niech zwłaszcza zakrystianie widzą w Michale Giedroyciu swój wzór*”.

Najwięcej wizerunków Michała Giedroycia jest w kościele św. Marka w Krakowie. Z XVII wieku pochodzą:

- obraz przedstawiający 13 scen z Jego życia,
- obraz „Modlitwa św. Michała”,
- obraz „pogrzeb bł. Michała Giedroycia”
- oraz obraz „Adoracja Matki Bożej przez Michała Giedroycia i św. Kazimierza Królewicza”.
- W bocznych ołtarzach znajdują się antepedia z wyobrażeniem Michała Giedroycia. jest również gipsowa figura z XVII wieku.

W kaplicy Matki Bożej Częstochowskiej (została ona zbudowana dla Bractwa św. Zofii w 1562 roku i do połowy w. XIX nosiła wezwanie św. Zofii) w ołtarzu z XVIII wieku na tabernakulum znajduje się płaskorzeźba św. Zofii z córkami. Antependium tego ołtarza jest cynowe z płaskorzeźbą św. Zofii z córkami oraz członkami Bractwa św. Zofii, klasycystyczne, sprawione przez członków Bractwa św. Zofii w 1856 r.

W kościele znajdują się również dwa obrazy Świętej z córkami; z pierwszej połowy XVII malowany na desce, pochodzący z ołtarza; drugi z XVIII wieku. Jest także rzeźbiona grupa św. Zofii z córkami na postumencie z XVIII wieku oraz feretron barokowy z dwustronnym obrazem św. Zofii mal. na blasze w. XVIII. Relikwiarz św. Zofii pochodzi z 1755 roku i ma kształt trumienki, na niej posążki św. Zofii i jej córek. Dla Bractwa św. Zofii został sprawiony kielich wczesnobarokowy (w 1628 roku) oraz w roku 1905 monstrancja neogotycka.

W kościele są też laski bractwa z 1847 r., dwie z 1852 r. i 1889 r. Na oprawie mszału z XVIII wieku przedstawiona jest św. Zofia z córkami, kościół św. Marka i modlący się członkowie Bractwa.

Bractwo św. Zofii powstało przy kościele św. Marka w 1410 roku, zatwierdzone zostało w 1542 roku. Była to pierwsza w Krakowie wspólnota świeckich powstała przy klasztorze, a nie przy kościele duszpasterskim. Dokument erygujący bractwo podaje imiona tych, którzy przystąpili do organizacji w momencie jej założenia. Jest to grupa nie mała, bo licząca 17 osób. Według kolejności wymieniania byli to:

Jakub „generosus docter”, Andrzej rajca kleparski, Wawrzyniec z Krakowa, Kilian z Kleparza, Mikołaj Fabrycy z Kleparza, Piotr zwany Sołwa z synem i krewnym swoim Michałem, słodownikiem, Andrzej z krewną swoją, wdową po Gabrielu, Maciej Klemens z Czarnej Wsi z żoną, Gabriel słodownik z żoną, Jakub z żoną i Jakub zwany Ponatz.

Przynajmniej 5 osób to ludzie spoza Krakowa, również pozostali, z wyjątkiem Wawrzyńca, wcale nie musieli zamieszkiwać stołecznego grodu. Jak na grupę inicjującą działalność bractwa jest to fakt znamienity i uważać można, że mamy do czynienia z gronem, w którym prym wiedli jego pozakrakowscy członkowie.

Bractwo oddawało się pod szczególną opiekę Mądrości Bożej.

Bractwo św. Zofii zostało reaktywowane w 1989 roku.

W 1852 roku wydano w Krakowie „Nabożeństwo do św. Zofii”.

Zdjęcia: Jan Nitecki